

Toerisme gemeente Maastricht

Analyse toeristische kerncijfers 2009-2015 en toeristisch bezoekcijfers

Rapportage in opdracht van:
Gemeente Maastricht

Juni 2016

Projectnummer
16.037

ZKA Consultants
Biesbosweg 16C
5145 PZ Waalwijk
tel.: 088-2100 250
fax: 088-2100 210
e-mail: info@zka.nl
www.zka.nl

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	1
1.1.	Aanleiding	1
1.2.	Vraagstelling	1
1.3.	Aanpak en leeswijzer	1
2.	ANALYSE TOERISTISCHE KERNCIJFERS	2
2.1.	Inleiding	2
2.2.	Verblijfstoerisme Maastricht	2
2.3.	Toeristisch-recreatieve werkgelegenheid	6
3.	TOERISTISCH DAGBEZOEK MAASTRICHT	8
3.1.	Inleiding	8
3.2.	Omvang en ontwikkeling bezoek	8
3.3.	Kenmerken bezoek	9
3.4.	Achtergrondkenmerken bezoek	9
4.	CONCLUSIES	10

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding

De gemeente Maastricht heeft behoefte aan cijfers over de omvang en de ontwikkeling van het toerisme in Maastricht ten behoeve van het nieuwe convenant met Maastricht Marketing. Hiertoe is **ZKA Consultants** gevraagd onderhavig onderzoek uit te voeren.

1.2. Vraagstelling

De centrale vraag die wordt beantwoord in deze rapportage is: 'wat is de omvang en de ontwikkeling van het (verblijfs-)toeristisch bezoek aan Maastricht en hoe groot is de toeristisch-recreatieve werkgelegenheid?'. De uitkomsten worden vergeleken met Limburg en Nederland. Daarnaast wordt ingegaan op het aantal toeristische bezoeken en bezoekers aan Maastricht. Dit is gebaseerd op het themarapport 'toeristisch bezoek aan steden 2015' van NBTC-NIPO Research¹. Hierbij wordt de vergelijking gemaakt met de eerdere themarapportages waarover wij beschikken (voor 2012 en 2014).

1.3. Aanpak en leeswijzer

Deze rapportage is als volgt opgebouwd:

- Gestart wordt met een analyse van de toeristische kerncijfers voor Maastricht voor het jaar 2015 en de ontwikkeling tussen 2009 en 2015 in relatie tot de provinciale en de landelijke cijfers (hoofdstuk 2);
- Vervolgens wordt ingegaan op de omvang en de ontwikkeling van het toeristisch bezoek aan Maastricht (hoofdstuk 3);
- Afgesloten is met conclusies en aanbevelingen (hoofdstuk 4).

¹ Het volledige themarapport 'toeristisch bezoek aan steden 2016' is tevens afgenomen. Dit wordt naar verwachting medio maart 2017 opgeleverd.

2. ANALYSE TOERISTISCHE KERNCIJFERS

2.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de toeristische kerncijfers voor Maastricht voor het jaar 2015 en de ontwikkeling in de periode 2009-2015². Omdat het verblijfstoerisme (zie paragraaf 2.2.) in Maastricht overwegend bestaat uit hotelgasten, is er – ook conform eerder onderzoek naar de toeristische kerncijfers – voor gekozen om de ontwikkeling te laten zien van het aantal hotelgasten en hotelovernachtingen (dit is inclusief zakelijke hotelgasten)³. Om deze cijfers in perspectief te kunnen plaatsen, is een vergelijking gemaakt met de cijfers van Limburg en Nederland⁴. Paragraaf 2.3. schetst een beeld van de omvang en ontwikkeling van de toeristisch-recreatieve werkgelegenheid (conform de landelijke R&T standaard, zie bijlage 1).

2.2. Verblijfstoerisme Maastricht

Ontwikkeling aantal gasten: met 10% toegenomen

In 2015 verbleven in Maastricht circa 587.000 hotelgasten die goed waren voor circa 935.000 overnachtingen. Ten opzichte van 2009 is het aantal gasten met bijna 18% toegenomen, zie ook tabel 2.1. Deze stijging is iets minder groot dan de toename in de provincie Limburg (+20%). Hierbij is in Maastricht het aantal hotelgasten vooral gestegen vanaf 2012 (2012-2015: +16%). Landelijk steeg het aantal hotelgasten tussen 2009 en 2015 met ruim 35%. De ontwikkeling van het aantal verblijfgasten in Amsterdam (+48% tussen 2009 en 2015) heeft een invloed op deze grote ontwikkeling in Nederland.

Tabel 2.1. Omvang en ontwikkeling hotelgasten 2009 – 2015 (x 1.000)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2009-2015
Maastricht	499	517	524	504	520	566	587	17,7%
Limburg	1.536	1.542	1.618	1.718	1.642	1.742	1.850	20,4%
Nederland	17.846	19.225	19.876	21.014	21.521	23.122	24.176	35,5%

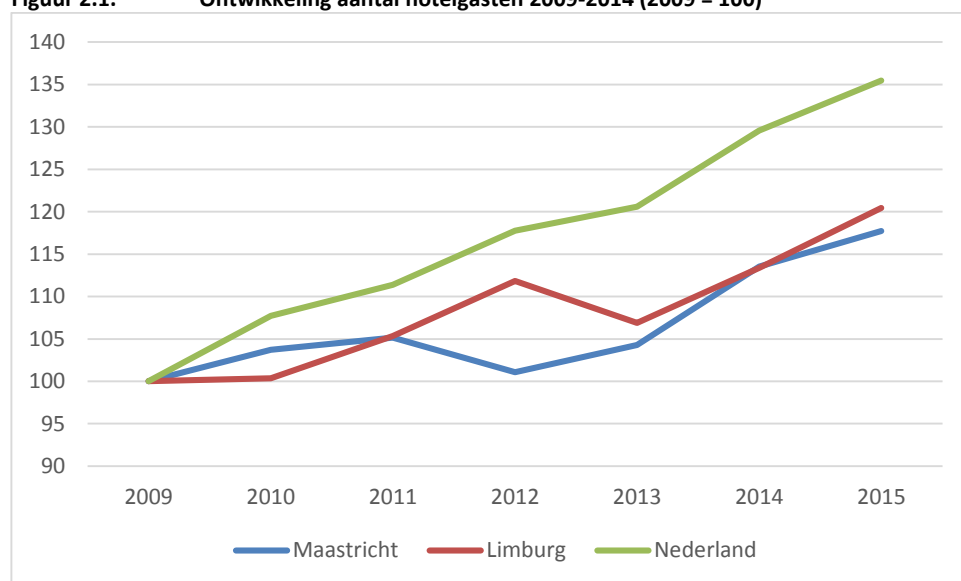
Bron: CBS

² Cijfers voor 2012 wijken af ten opzichte van de rapportage in 2012. Dit heeft te maken met de correctie die CBS heeft doorgevoerd. In de afbakening van de logiesaccommodaties is niets gewijzigd.

³ Afbakening CBS: aanbod (hotels, pensions, B&B's) met minimaal 5 slaapplekken.

⁴ CBS publiceert na 2012 geen gegevens voor Zuid-Limburg. De cijfers voor Maastricht worden in voorliggende rapportage daarom niet vergeleken met Zuid-Limburg.

Figuur 2.1. Ontwikkeling aantal hotelgasten 2009-2014 (2009 = 100)

Bron: CBS

Ontwikkeling overnachtingen: toename van bijna 10%

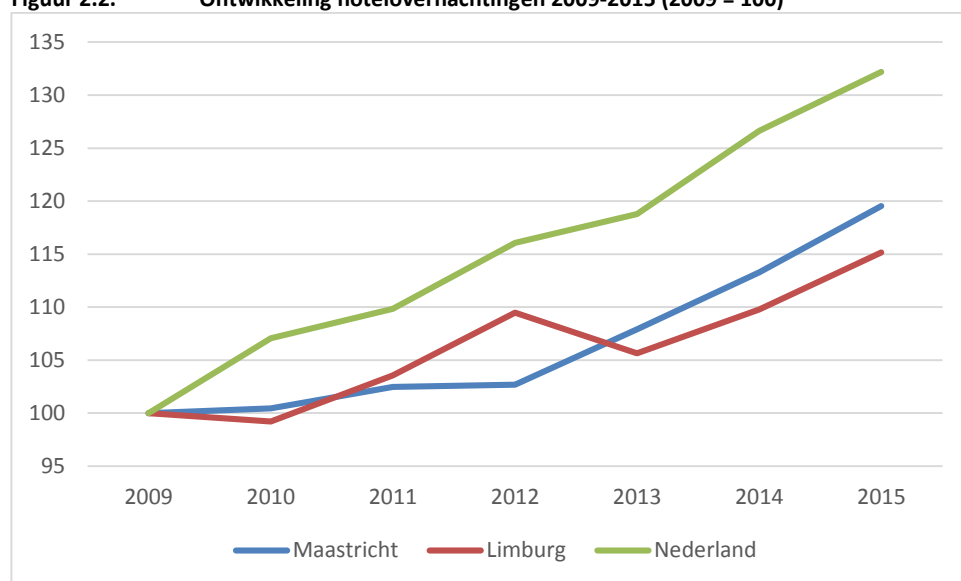
Net als het aantal gasten is ook het aantal overnachtingen in Maastricht toegenomen tussen 2009 en 2015 (bijna 20%). In 2015 vonden circa 935.000 overnachtingen plaats tegenover circa 782.000 in 2009. Tussen 2009 en 2012 was het aantal hotelovernachtingen in Maastricht relatief constant. Na 2012 trad ieder jaar een stijging van het aantal overnachtingen op (stijging vanaf 2012: +16%). Ook op provinciaal niveau is tussen 2009 en 2015 een stijging zichtbaar. Deze stijging is echter minder fors vergeleken met de ontwikkeling in Maastricht. Verder valt op dat in 2015 circa 30% van de hotelovernachtingen in de provincie Limburg hebben plaatsgevonden in Maastricht. De stijging van het aantal hotelovernachtingen in Nederland was groter met +32%. Dit wordt beïnvloed door de ontwikkeling van de hotelvraag in Amsterdam (+50%).

Tabel 2.2. Ontwikkeling hotelovernachtingen 2009-2015 (x 1.000)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ontwikkeling 2009-2015
Maastricht	782	786	801	803	844	886	935	19,5%
Limburg	2.663	2.642	2.757	2.915	2.813	2.923	3.066	15,1%
Nederland	31.481	33.708	34.576	36.536	37.390	39.864	41.617	32,2%

Bron: CBS

Figuur 2.2. Ontwikkeling hotelovernachtingen 2009-2015 (2009 = 100)

Bron: CBS

Verblijfsduur hotelgasten: relatief korte verblijfsduur in Maastricht

In 2015 verbleven de hotelgasten gemiddeld 1,59 nachten in Maastricht. Deze verblijfsduur is de laatste jaren nagenoeg constant gebleven. Evenals voorgaande jaren ligt de gemiddelde verblijfsduur onder het Nederlands en Limburgs gemiddelde voor hotelgasten (respectievelijk 1,72 en 1,66 in 2015). Het Nederlands gemiddelde wordt beïnvloed door het grote volume van Amsterdam. De gemiddelde verblijfsduur voor Amsterdam lag in 2015 boven het Nederlands gemiddelde met 1,89 nachten.

Ontwikkeling herkomst hotelgasten: meer buitenlandse gasten in 2015

Het aandeel buitenlandse hotelgasten in Maastricht in 2015 kwam uit op 33%. Dit is hoger dan in 2014. Op de langere termijn is een relatieve toename van het aandeel buitenlandse hotelgasten in Maastricht zichtbaar. Tot en met 2011 lag dit aandeel op 25-26%. Vanaf 2012 ligt het aandeel buitenlandse hotelgasten rond of boven 30%.

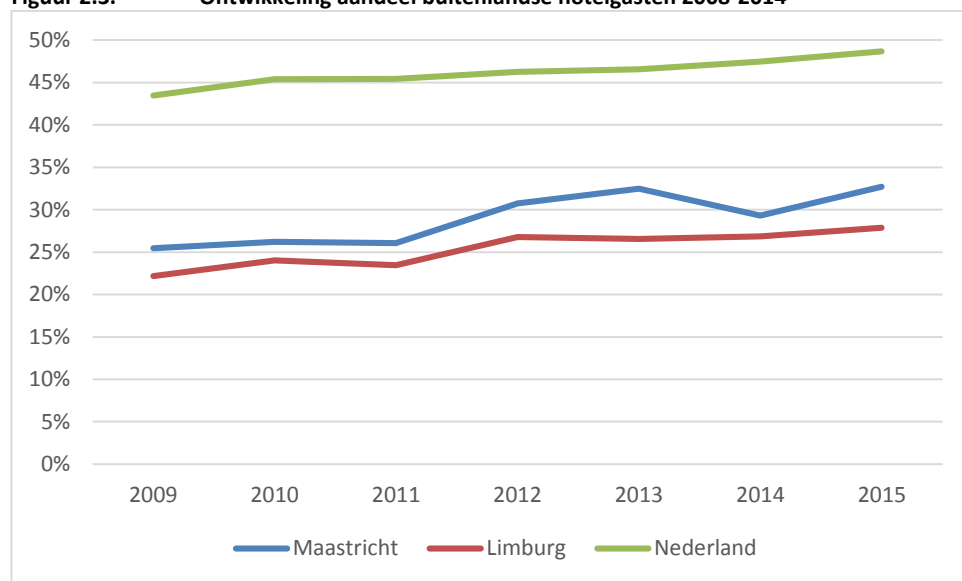
Tabel 2.3. Ontwikkeling herkomst hotelgasten Maastricht 2009-2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nederlandse gasten	75%	74%	74%	69%	68%	71%	67%
Buitenlandse gasten	25%	26%	26%	31%	33%	29%	33%

Bron: CBS

In figuur 2.3. is de ontwikkeling van het aandeel buitenlandse hotelgasten weergegeven voor de periode 2009-2015. Maastricht blijft populair onder de buitenlandse verblijfstoeristen (33% in 2015) en trekt meer buitenlandse verblijfstoeristen dan Limburg (28% in 2015). Het aantal buitenlandse toeristen is verhoudingsgewijs beduidend lager dan het landelijk gemiddelde (49% in 2015).

Figuur 2.3. Ontwikkeling aandeel buitenlandse hotelgasten 2008-2014

Bron: CBS

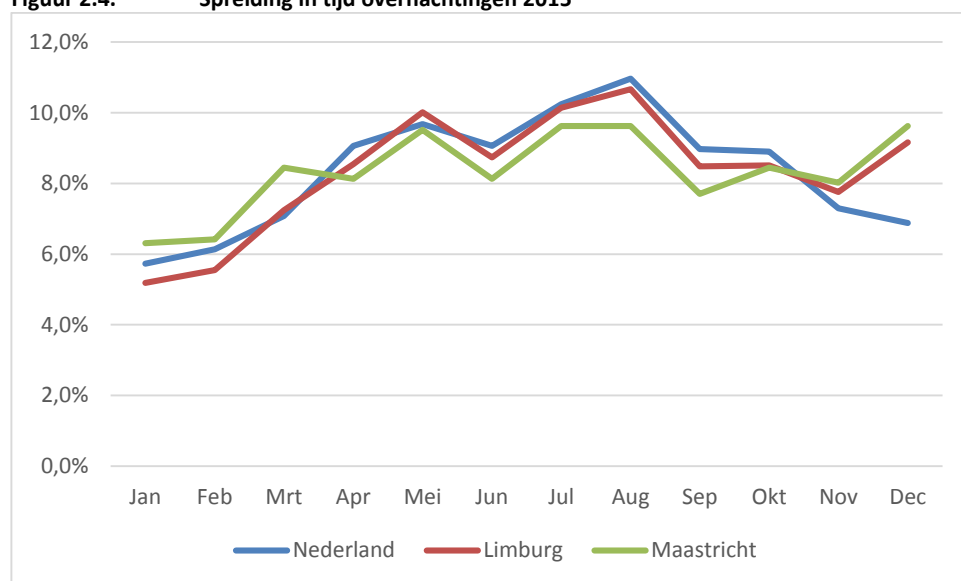
Uit bovenstaande figuur valt verder op dat het aandeel buitenlandse gasten tussen 2009 en 2015 in zowel Maastricht, Limburg als in Nederland toenam. In Maastricht steeg dit aandeel in deze periode van 25% naar 33%. De stijging in de provincie betrof van 22% in 2009 naar 28% in 2015. Landelijk steeg het aandeel buitenlandse gasten van 43% naar 49%, wat sterk wordt beïnvloed door het inkomende toerisme naar Amsterdam.

De belangrijkste herkomstlanden/gebieden van de hotelgasten in Maastricht zijn België en Duitsland (respectievelijk 45.000 en 40.000 verblijfsgasten), samen goed voor 44% van alle buitenlandse gasten. Naast deze twee buurlanden zijn relatief veel gasten afkomstig uit het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten (respectievelijk 22.000 en 16.000 verblijfsgasten).

Spreiding in tijd

Uit figuur 2.4. en tabel 2.4. blijkt dat Maastricht in de maanden mei, juli, augustus en december de meeste hotelovernachtingen realiseert. De maanden januari en februari zijn de zwakste maanden voor Maastricht (conform de provincie Limburg en Nederland). December is voor zowel Maastricht als Limburg een belangrijke maand, terwijl deze maand in Nederland achterblijft. Voor Maastricht moet hierbij de (waarschijnlijke) relatie met Magical Maastricht worden genoemd.

Figuur 2.4. Spreiding in tijd overnachtingen 2015

Bron: CBS

Tabel 2.4 Spreiding in tijd overnachtingen 2015

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Nederland	5,7%	6,1%	7,1%	9,1%	9,7%	9,1%	10,2%	11,0%	9,0%	8,9%	7,3%	6,9%
Limburg	5,2%	5,5%	7,2%	8,5%	10,0%	8,7%	10,1%	10,7%	8,5%	8,5%	7,8%	9,2%
Maastricht	6,3%	6,4%	8,4%	8,1%	9,5%	8,1%	9,6%	9,6%	7,7%	8,4%	8,0%	9,6%

2.3. Toeristisch-recreatieve werkgelegenheid

In deze paragraaf is ingegaan op de toeristisch-recreatieve werkgelegenheid in Maastricht, Zuid-Limburg en Limburg conform de landelijke R&T Standaard. Deze landelijke R&T standaard gaat niet alleen in op het verblijfstoerisme, maar hanteert een bredere afbakening (zie ook bijlage 1).

Toeristisch recreatieve werkgelegenheid Maastricht: daling van bijna 4%⁵

In vergelijking tot 2011 zien we dat het aantal banen in de toeristisch-recreatieve sector in Maastricht een daling kent van bijna 4%. De daling in zowel Zuid-Limburg als in de provincie is groter (-/- 5,6%).

Tabel 2.5. Ontwikkeling toeristisch-recreatieve banen 2009-2015⁶

	2011	2012	2013	2014	2015	Ontwikkeling 2011-2015
Maastricht	6.160	5.960	5.860	5.820	5.940	-3,6%
Zuid-Limburg	20.890	20.230	19.860	19.710	19.730	-5,6%
Limburg	39.800	38.560	37.810	37.490	37.590	-5,6%

Bron: LISA 2011-2015

Belang sector in werkgelegenheid nam toe in 2015

Tussen 2011 en 2014 nam het belang van de toeristisch-recreatieve sector in Maastricht af. In 2015 is een toename van het belang zichtbaar. Het aandeel van de toeristisch-recreatieve sector in de totale werkgelegenheid komt in 2015 uit op 8,4%. Dit betekent een kleine stijging ten opzichte van 2014 (0,3 procentpunt).

⁵ LISA werkt met terugwerkende kracht de datagegevens bij, hierdoor wijken de cijfers ten opzichte van de vorige meting op punten af.

⁶ Dit is – conform de landelijke R&T standaard – exclusief het aantal banen in de (mode)detailhandel. Voor toeristisch-recreatieve bezoekers vormt winkelen/funshoppen een belangrijk bezoekmotief.

Tabel 2.6. Ontwikkeling aandeel R&T sector Maastricht 2011-2015

	Banen R&T Sector	Totaal banen	Aandeel
2011	6.160	74.400	8,3%
2012	5.960	72.540	8,2%
2013	5.860	71.760	8,2%
2014	5.820	71.660	8,1%
2015	5.940	71.050	8,4%

Bron: LISA 2011-2015

Toeristisch-recreatieve sector Maastricht van relatief groot belang

De toeristisch-recreatieve sector in Maastricht heeft op basis van de LISA cijfers een groter aandeel (al jaren tussen 8,0 en 8,4%) in de totale werkgelegenheid dan Zuid-Limburg en Limburg (beiden 7,4%). Landelijk ligt het aandeel in aantal banen in de toeristisch-recreatieve sector op 6,5% in 2015.

3. TOERISTISCH DAGBEZOEK MAASTRICHT

3.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het toeristisch bezoek aan Maastricht. Hiervoor is onderzoek gedaan onder Nederlanders die Maastricht hebben bezocht voor een vakantie en/of dagrecreatief bezoek (exclusief inwoners uit de eigen gemeente).

In de onderhavige rapportage wordt ingegaan op de omvang en de ontwikkeling van het bezoek op basis van het onderzoek 'toeristisch bezoek aan steden 2015' van NBTC-NIPO Research (3.2.). De gemeente Maastricht heeft voor 2015 uitsluitend het aantal bezoeken en bezoekers opgevraagd. Dit betreft dus een klein deel van het totale onderzoek 'toeristisch bezoek aan steden 2015'. De volledige rapportage 'toeristisch bezoek aan steden 2016' is wel opgevraagd. Deze rapportage, met als extra thema 'de waardering voor het winkelaanbod in de binnenstad', is naar verwachting medio maart 2017 beschikbaar. Op dat moment wordt dit hoofdstuk uitgebreid vanaf 3.3. en wordt ingegaan op de kenmerken en het profiel van het bezoek.

3.2. Omvang en ontwikkeling bezoek

In onderstaande tabel is het aantal bezoeken en bezoekers, en daarvan afgeleid de bezoekfrequentie, vermeld op basis van het onderzoek 'toeristisch bezoek aan steden 2015'. De cijfers uit de eerdere ons beschikbare edities (2012 en 2014) zijn ook opgenomen in deze tabel.

Tabel 3.1. Overzicht toeristisch bezoek

	2012	2014	2015	Ontwikkeling (%)
Aantal bezoeken	2.794.000	2.575.000	2.250.000	-19,5%
Aantal bezoekers	1.506.000	1.400.000	1.352.000	-10,2%
Bezoekfrequentie	1,86	1,84	1,66	

Maastricht had circa 1,35 miljoen bezoekers en 2,25 miljoen bezoeken in 2015. Het aantal bezoeken is ten opzicht van 2012 met bijna 20% gedaald. Het aantal bezoekers daalde ook, maar in mindere mate dan het aantal bezoeken (circa -10%).

De daling van het aantal bezoeken en bezoekers tussen 2012 en 2014 was ook zichtbaar in andere steden. Uit eerdere onderzoeken bleek dat het aantal bezoekers in alle top 10 steden daalde tussen 2012 en 2014 met uitzondering van Amsterdam. Het aantal bezoeken daalde in alle top 10 steden tussen 2012 en 2014.

De gemiddelde bezoekfrequentie in 2015 komt hiermee uit op 1,66. Deze gemiddelde bezoekfrequentie is afgenomen ten opzichte van 2012 en 2014. In deze twee jaren kwam de gemiddelde bezoekfrequentie uit op ruim 1,8.

Voor 2015 is het volledige onderzoek niet opgevraagd. Gegevens van de andere steden voor 2015 zijn derhalve niet bekend. Uit eerdere onderzoeken kwam dat Maastricht qua aantal bezoekers beter scoort dan qua aantal bezoeken (2014: aantal bezoeken, nummer 10 en aantal bezoekers, nummer 5). De bezoekfrequentie in Maastricht is op grond van de eerdere onderzoeken relatief laag in vergelijking met andere Nederlandse grote steden. Overigens dient bij deze positie van Maastricht ten opzichte van andere Nederlandse steden aangetekend te worden dat dit exclusief bezoek is van buitenlandse gasten. Deze zijn voor Maastricht relatief belangrijk vanwege de euregionale bezoekers uit België en Duitsland (zie ook voorgaand hoofdstuk).

3.3. Kenmerken bezoek

In deze paragraaf wordt op basis van de onderzoek 'toeristisch bezoek aan steden 2016' onder andere ingegaan op de ondernomen activiteiten, belangrijkste redenen voor stadsbezoek en bestedingen. Ten tijde van oplevering van dit onderzoek – naar verwachting medio maart 2017 – wordt deze paragraaf ingevuld.

3.4. Achtergrondkenmerken bezoek

In deze paragraaf wordt op basis van de onderzoek 'toeristisch bezoek aan steden 2016' onder andere ingegaan op de leeftijd van bezoekers, de gezinsfase, sociale klasse en provincie van herkomst. Ten tijde van oplevering van dit onderzoek – naar verwachting medio maart 2017 – wordt deze paragraaf ingevuld.

4. CONCLUSIES

Op basis van de analyses in de voorgaande hoofdstukken concluderen wij het volgende:

- Het aantal hotelgasten en –overnachtingen in Maastricht is tussen 2009 en 2015 fors gestegen (respectievelijk +18% en +20%) en was vooral groot vanaf 2012. De groei van het aantal hotelgasten is iets minder vergeleken met de provinciale en de landelijke ontwikkeling. De toename van het aantal hotelovernachtingen tussen 2009 en 2015 in Maastricht was daarentegen iets groter dan de toename in de provincie Limburg. De gemiddelde verblijfsduur is in Maastricht wel iets korter dan in de provincie Limburg;
- In Maastricht zijn 25 tot 33% van de hotelgasten afkomstig uit het buitenland. Hiermee is het inkomend toerisme naar verhouding groter dan in de provincie. Landelijk is het aandeel buitenlandse verblijfs gasten groter. Amsterdam, de stad met de meeste hotelovernachtingen in Nederland, beïnvloedt dit landelijke beeld sterk naar boven;
- December is, met mei, juli en augustus, één van de maanden met veel hotelvraag in Maastricht. In Limburg vinden ook relatief veel overnachtingen plaats in december. Relatief gezien trok Maastricht iets meer verblijfs gasten in december dan de provincie, naar verwachting door de grote en populaire kerstmarkten en andere thematische evenementen die in de laatste maand van het jaar worden georganiseerd (Magical Maastricht);
- Het aantal banen in Maastricht in de toeristisch-recreatieve sector steeg tussen 2014 en 2015 (+ 120 banen). Op de langere termijn, tussen 2011 en 2015, is in Maastricht een daling te zien in de toeristisch-recreatieve werkgelegenheid. De daling in deze periode betrof 220 banen, ofwel een daling van 3,6%. Omdat het totaal aantal banen in Maastricht fors daalde tussen 2011 en 2015, is het belang van de toeristisch-recreatieve sector licht gestegen;
- In 2015 trok Maastricht 2,25 miljoen bezoeken en circa 1,35 miljoen bezoekers. Zowel het aantal bezoeken als het aantal bezoekers is gedaald ten opzichte van 2012 en 2014, waarbij vooral de daling van het aantal bezoeken groot is. De gemiddelde bezoekfrequentie in 2015 komt uit op 1,66. Dit is iets lager dan 2012 en 2014. De daling van het aantal bezoeken en het aantal bezoekers tussen 2012 en 2014 werd in eerder onderzoek ook voor vrijwel alle andere top 10 steden gezien.

Bijlage 1 R&T standaard voor toeristisch-recreatieve werkgelegenheid

In de landelijke R&T standaard is een afbakening gemaakt van de toeristisch-recreatieve sector voor het bepalen van de werkgelegenheid. Hierbinnen wordt onderscheid gemaakt in zeven groepen. Per activiteit is aangegeven in welke mate de werkgelegenheid wordt meegeteld voor de toeristisch-recreatieve sector (zie kolom 'weging'). Voorbeeld: de werkgelegenheid in de branche 'personenvervoer per spoor' kan niet volledig aan de toeristisch-recreatieve sector worden toegerekend, maar een deel ervan komt zeker voort uit toerisme en recreatie. Voor andere branches (zoals bijvoorbeeld kledingzaken) is bepaald dat deze helemaal niet als toeristisch-recreatief worden aangemerkt.

SBI code	Omschrijving	Weging
1. Detail- en groothandel		
45194	Handel/reparatie van caravans	100%
46492	Groothandel in watersportartikelen	100%
46493	Groothandel in kampeerartikelen	100%
4730	Benzinestations	10%
47642	Winkels in watersportartikelen	100%
47643	Winkels sportartikelen	100%
47644	Winkels kampeerartikelen	100%
47722	Winkels lederwaren en reisartikelen	30%
47781	Winkels in foto art.	30%
2. Logiesverstrekking		
55101	Hotel-restaurants	100%
55102	Hotels, pensions en conferentieoorden	100%
55201	Verhuur van vakantiehuisjes/appartementen	100%
55202	Jeugdherbergen/vakantiekampen	100%
5530	Kampeerterreinen	100%
5590	Overige logiesverstrekking	100%
3. Eet- en drinkgelegenheden		
56101	Restaurants	100%
56102	Cafeteria's, lunchrooms, e.d.	100%
56103	Ilssalons	100%
5630	Cafés	100%
4. Vervoer		
4910	Personenvervoer per spoor	10%
4932	Vervoer per taxi	10%
49391	Ongeregeld personenvervoer	100%
5010	Zee- en kustvaart	50%
5030	Binnenvaart (passagiersvaart)	10%
5110	Personenvervoer door de lucht	10%
5222	Dienstverlening voor vervoer water	10%
5223	Dienstverlening voor de luchtvaart	10%
7911	Reisbemiddeling	100%
7912	Reisorganisatie	100%
7990	Informatieverstrekking op het gebied van toerisme	100%
5. Cultuur, recreatie en amusement		
5914	Bioscopen	100%
90011	Beoefening van podiumkunst	100%
90013	Circus en variété	100%
90041	Theaters en schouwburgen	100%
90042	Evenementenhallen	100%
91021	Musea	100%
91022	Kunstgalerieën/-expositieruimte	100%
91041	Dieren- en plantentuinen, kinderboerderijen.	100%
91042	Natuurbehoud	100%
93211	Pret- en themaparken	100%

93212	Kermisattracties	100%
6. Sport		
85511	Zeil- en surfscholen	100%
85519	Overige sport- en recreatieonderwijs	30%
93111	Zwembaden	30%
93112	Sporthallen, sportzalen	30%
93113	Sportvelden	30%
93119	Overige sportaccommodaties	30%
93121	Veldvoetbal	30%
93122	Veldsport in teamverband	30%
93123	Atletiek	30%
93124	Tennis	30%
93125	Paardensport en maneges	30%
93126	Wielersport	30%
93127	Auto- en motorsport	30%
93128	Wintersport	30%
93129	Overige buitenport	30%
9313	Fitnesscentra	100%
93141	Individuele zaalsport	30%
93142	Zaalsport in teamverband	30%
93143	Kracht- en vechtsport	30%
93144	Bowlen, kegelen, biljarten	30%
93145	Denksport	30%
93146	Sportscholen	30%
93149	Overige binnensport en omnisport	30%
93151	Zwem- en onderwatersport	30%
93152	Roei-, kano-, zeil- en surfsport e.d.	30%
93191	Beroepssportlieden	30%
93192	Hengelsport	100%
93193	Verzorgen van vistochten	100%
93194	Supportersverenigingen	30%
93195	Organiseren van sportevenementen	30%
93196	Overkoepelende organen	30%
93199	Overige sportactiviteiten n.e.g.	30%
93291	Jachthavens	100%
7. Overig		
3012	Bouw van sport-/recreatievaart	100%
77111	Verhuur personenauto's	10%
7712	Verhuur en lease van o.a. caravans en aanhangwagens	30%
7721	Verhuur van sport- en recreatieartikelen	30%
7734	Verhuur en lease van schepen	30%
8230	Organiseren van congressen en beurzen	100%
92001	Loterijen en kansspelen	100%
92009	Exploitatie van amusements- en speelautomaten	100%
93299	Overige recreatie n.e.g.	30%
9604	Sauna's, solaría, baden e.d.	100%